Влада на Република Северна Македонија
- ПРЕТСЕДАТЕЛ –

Мандатно писмо за министерот за правда
3 септември 2020 година

Почитуван министер Маричиќ,

На парламентарните избори кои се одржаа на 15 јули 2020 година граѓаните на Република Северна Македонија избраа да продолжиме да ја движиме државата напред. Нивниот глас за коалицијата која ја формираше новата Влада со мандат од 2020 до 2024 година е нивната сопствена инвестиција во полза за подобар живот за себе, за своите семејства и своите заедници. Гласот на секој граѓанин е глас за одбрана од КОВИД-19 и за успешно справување со здравствено-економската криза, глас за новата македонска економија, за нови и добро платени работни места, за правна и праведна држава, за чиста и здрава животна средина, за функционална инфраструктура, за ефикасно поврзување дома и со светот, за силна национална култура по угледот на европската култура и за образование кое младите генерации ги подготвува за подобра сегашност и подобра иднина.

Во изворното значење на зборот „министер“ се содржани службата, грижата и помагањето на граѓаните. Вие, како министер, морате да го разберете гласот на граѓанинот како прецизна насока која доаѓа од највисоко ниво и од која нема отстапување. Морате да им служите на сите граѓани, без разлика на нивната етничка и партиска припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, раса, боја на кожа, потекло, припадност на маргинализирана група, јазик, социјално потекло, образование, религија, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус. Очекувам дека во извршувањето на Вашите должности и во остварувањето на Програмата за работа на Владата 2020-2024 година ќе се вклучите без задршка и со целосна професионална посветеност. Имаме сериозна и суштинска

обврска агендата за која се обврзавме пред граѓаните да ја оствaруваме со максимален вложен напор, преку ефективно извршување за најдобри можни резултати. Овој начин не познава компромиси и оправдувања и вклучува постојана изложеност пред јавноста на која ќе ѝ ги ставиме на располагање сите механизми за да ја следи нашата работа.

Вие сте дел од Владата која отворено ја презентира својата работа и е достапна за секој граѓанин на Република Северна Македонија. Јас, како претседател на Владата ќе ја унапредам структурата на мојот кабинет со цел да бидам уште поотворен премиер и да обезбедам постојана двонасочна комуникација со сите граѓани и заедници на кои им е потребна помош од мене и моите служби, но и за да можам да ги примам и разберам сите идеи и иницијативи кои доаѓаат од јавноста. Ве задолжувам и Вас на редовна и отворена комуникација со сите граѓани и засегнати страни во општеството преку унапредување на каналите за респонзивност, инклузивност и партиципативност.

Вашата работа секојдневно ќе се следи и мери. Ако сте посветени, отчетни и одговорни ќе имате одлични резултати и ќе продолжите да работите уште подобро за уште повеќе резултати. Во спротивно, граѓаните ќе реагираат и тоа ќе предизвика кадровски промени. Само така е исправно и чесно пред зборот кој сме го дале пред граѓаните. Затоа, првите заклучоци за Вашата работа ќе ги донесам после истекот на првите 100 дена од мандатот, односно на истекот на оваа 2020 година, после што се можни промени. На истекот на секоја година ќе вршиме методолошка анализа на реализацијата на зададените цели и на севкупното Ваше работење.

Номинирајќи Ве за министер до Собранието на Република Северна Македонија, бев убеден дека можам да сметам на Вашата целосна одговорност и посветеност во извршувањето на должностите. Токму затоа, очекувам резултати веднаш. Граѓаните имаат очекувања, а Вие сте на оваа позиција за да направите сè што е потребно за оваа Влада да ги исполни очекувањата.

Демократијата се заснова врз владеењето на правото и судската независност. На сите ни треба систем на правда кој ќе ги штити нашите слободи и права и заедничкиот систем на вредности. Граѓаните од нас бараат правда и еднаквост пред законите. Заедно со економијата, правдата е главниот фокус на мојот втор мандат како претседател на Владата. Во овие ресори, граѓаните очекуваат најмногу од нас.

Мораме да спроведеме длабоки и суштински реформи во правосудството. Само на тој начин ќе овозможиме владеење на правото. Граѓаните ја губат вербата во системот кога постојано слушаат за кривични пријави и истраги за одредени кривични поведенија, а потоа не гледаат никаква акција ниту резултат. Имаат чувство дека во јавно-обвинителскиот лавиринт најлесно се губи вистината. Во Владата има целосен консензус дека е неопходно ефикасно и објективно „прочистување" во правосудството. Во овој мандат, од Вас како министер за правда го очекувам следното:

- Да спроведете брзи и ефикасни реформи во областа, кои треба да обезбедат функционирање на владеењето на правото и решавање на системските проблеми кои долго време се провлекуваат во домашното судство;
- Да обезбедите успешен почеток и непречено спроведување на пристапните преговори со Европската Унија за Поглавјето 23: Правосудство и фундаментални права;
- Будно да ги следите процесите во судството и да давате поддршка на независните институции во реформата. Првиот чекор веќе е направен со давање надлежност на Државната комисија за борба против корупцијата да ја испитува имотната состојба на судиите и јавните обвинители. Судскиот совет, од своја страна, пак, во согласност со новите закони, треба да направи детална проверка на работата на судиите, особено во врска со одредени постапувања по предмети кои беа доведени до застареност со одлагање, ретки рочишта и слично;

- Во соработка со Владата, да се посветите на обезбедување мониторинг од страна на Европската Унија на судските предмети за висока корупција што е можно побрзо. Ние сме прва држава во регионот која од Европската Унија побара веднаш да ја стартува иницијативата за мониторинг на судските предмети врзани со високата корупција. Токму овој чекор ќе ја зголеми одговорноста на обвинителите и судиите, а воедно и ќе ја зајакне борбата против корупцијата, но и ќе ја зголеми довербата на граѓаните во својата држава и нејзините институции;
- Да подготвите и до Владата да предложите измени на регулативата со која ќе се воведе обврска за објавување и јавен пристап до аудиоснимките од сите судења за висока корупција и организиран криминал. Јавноста ни е најсилниот сојузник во борбата против криминалот и корупцијата;
- Да подготвите и до Владата да предложите измени на регулативата, врз основа на која Јавното обвинителство ќе мора редовно и континуирано да ја информира јавноста за својата работа и напредокот во предметите кои ги следат граѓаните. Само со транспарентна работа ќе се справиме со криминалот и корупцијата, но и со недовербата кон правната држава која ја имаат граѓаните;
- Да спроведете мерки за централизирање на АКМИС системот, а судовите да бидат поврзани вертикално и хоризонтално. Нивната меѓусебна комуникација мора да се одвива електронски и непречено, а информатичкиот центар во Врховниот суд мора да биде кадровски и технички силно зајакнат за да обезбеди сигурност на податоците. Така, ќе се воведе електронска комуникација со јавните обвинителства, задолжителна електронска комуникација со адвокатите, извршителите, нотарите, медијаторите, Агенцијата за катастар на недвижности, Централниот регистар, Државното правобранителство и други субјекти;
- Во соработка со Владата да предложите нов модел за спречување на злоупотребите на системот на судии- поротници преку промена на начинот на избор, одредби за конфликт на интереси, зајакнување на одговорноста на поротниците и посебни процедури за гласање при донесување на одлуки;
- Да ги намалиме судските такси, бидејќи високите судски такси правдата ја прават недостапна за граѓаните. Во судските постапки во кои се тужи државата за прекршување на правата на граѓаните, судските такси да се плаќаат

единствено по завршување на процесот, ако судот утврди дека немало нивно прекршување;

- Да поддржите зајакнување на кадровските капацитети во правосудството и во соработка со надлежните институции да поттикнете финансиска поддршка за зголемување на бројот на стручни соработници на судиите и јавните обвинители;
- Да подготвите и до Владата да предложите измени на Изборниот законик со кој ќе се воведе принципот на отворени листи уште при следните локални избори. Директниот избор ќе значи поголема врска на избраните со нивните сограѓани, наместо силна врска и зависност само од политичките партии;
- Да спроведувате и други активности согласно заложбите и Програмата на Владата на Република Северна Македонија 2020 - 2024 година.

Истовремено, како министер за правда во Владата на Република Северна Македонија од Вас очекувам:

- Да бидете прв чувар на Уставот и законите и да осигурате дека Министерството за правда ги исполнува сите законски обврски, дека сите носители на јавни функции и службениците кои работат под Ваша надлежност се еднакво одговорни пред законот и Уставот, а Уставот и законите се спроведуваат еднакво за сите;
- Да бидете пример за добро управување и да осигурате дека носителите на јавните функции и службениците кои работат под Ваша надлежност се придржуваат до највисоките стандарди за одговорно и етичко управување;
- Да осигурате дека Министерството за правда навремено, правично, ефикасно и ефективно ќе одговара и ќе ги решава прашањата и постапките од граѓаните и правните лица на тој начин оправдувајќи ја и стекнувајќи ја довербата на граѓаните и јавноста;
- Да ја продолжите примената и да ги унапредите политиките на транспарентност и отчетност;
- Да бидете отворени и инклузивни кон граѓаните, стручната јавност, граѓанското општество и опозицијата во креирањето и спроведувањето на јавните политики

со цел да се обезбедат квалитетни политики базирани врз докази и консензуалност во општеството;

- Да осигурате дека државните ресурси не се користат за партиски и изборни цели и дека на административните службеници и вработените во јавниот сектор не им се вршат партиски влијанија;
- Да ја унапредувате родовата еднаквост и правичната застапеност и постојано да го имате предвид мултиетничкиот карактер на земјата.

Соработувајте со сите вработени и искористете ги сите расположливи потенцијали во јавната администрација. Во целото ваше дејствување бидете им пример на тие со кои работите и на граѓаните за кои работите. Придржувајте се до Кодексот за етичко однесување на членови на Влада и носители на јавни функции именувани од страна на Владата и ширете ги етичките вредности. На крајот на нашиот мандат во 2024 година, како резултат на позитивните промени кои ќе ги направиме, Република Северна Македонија да биде земја во која граѓаните сакаат да живеат и да придонесуваат за нејзино постојано унапредување. Граѓаните го очекуваат тоа од нас.

Ви посакувам многу среќа, здравје и успешен мандат.

Искрено Ваш,

Зоран Заев

Претседател на Владата на Република Северна Македонија